

RETORIKMATCHEN 2019

Övningar / Kopieringsunderlag / Notiser

av Karin Beronius och Monica Ekenvall

RETORIKMATCHEN 2019

Övningar

Av Karin Beronius och Monica Ekenvall

I. Kontakt- och introduktionsövningar

Det är viktigt att börja retorikarbetet med introduktionsövningar för att skapa ett tryggt, tillåtande klassrumsklimat. Övningarna stärker gruppens tillit och ökar gemenskapen på ett lekfullt och positivt sätt. De ger alla en möjlighet att tala och använda röst och kroppsspråk på olika vis och fungerar utmärkt som uppvärmning och avbrott under skoldagen.

Att arbeta med ett tillåtande klassrumsklimat stärker elevernas självkänsla och är grunden för att lyckas med retorik i klassrummet. Detta måste läras in, tränas, åter tränas och aktivt arbetas med!

1. Draken äter upp dig

– Tränar uppmärksamhet, lyssnande och självkänsla

Alla sitter i cirkel utom en elev 1 som sitter mitt i ringen och blundar. Läraren pekar på elev 2 som reser sig och tassar fram bakom ryggen på elev 1 och knackar honom på axeln. ”Vem där?”, frågar elev 1. ”Det är draken som ska äta upp dig”, säger elev 2 med förställd röst. ”Det är det inte alls, det är ... (och gissar vem han tror det är)”, säger elev 1 och fortsätter gissa tills han gissat rätt och elev 2 får ta plats mitt i ringen.

2. Handhälsning

– Tränar uppmärksamhet, lyssnande, självkänsla och ögonkontakt

Gör grupper på 5–7 elever. Dela ut en ögonbindel per grupp. Elev 1 går runt i gruppen och hälsar genom att ta i hand och ha ögonkontakt med var och en. Därefter sätter han/hon på ögonbindeln, tar i hand och försöker gissa vem han/hon hälsar på.

3. Säg det med en känsla

Innan man gör övningen bör man gå igenom orden ”mingelparty” och ”mingla”

Grupstorlek: Hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 10–12 minuter

Material: 20 meningar att säga; 30 kort med som visar olika känslor/ sinnesstämningar

Utförande: Låt varje elev dra ett kort med ett känsloadjektiv. Förklara för eleverna att de ska försöka gestalta den känsla som står på deras kort med hjälp av röst och kroppsspråk, när de säger den mening som läraren valt.

Förklara situationen nedan och välj ett kort med en mening att läsa upp för gruppen, t.ex. ”Idag är det 15 dagar före jullovet”. Läs upp nya meningar med några minuters mellanrum. Situationen är ett ”mingelparty”. Alla minglar runt och när två stycken stöter ihop ”hälsar” de genom att säga meningen på det sätt som deras adjektivkort anger. Sedan byter de kort – och känsla – med varandra. De fortsätter att mingla runt, stöter ihop med någon ny och ”hälsar” nu med det känsloultryck de fick vid bytet.

4. Presentera dig som ett djur

Grupstorlek: Hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 8–10 minuter

Utförande: Uppmana alla elever att tänka ut ett djur som de skulle vilja vara. Be dem fundera på vad det är som gör att de valt just det djuret. Vilken utmärkande egenskap eller livsbetingelse har det?

Förklara för eleverna att de ska ”mingla” runt och när två stycken stöter ihop ska de presentera sig för varandra som det djur de valt. De ska nämna den egenskap de gillar hos djuret och med hjälp av röst och kroppsspråk försöka gestalta hur djuret låter och ser ut. De fortsätter att mingla runt, stöter ihop med en ny kamrat och presenterar sig precis som tidigare som det djur de valt.

Proceduren upprepas tills så många som möjligt presenterat sig för varandra.

Alternativ: Övningen kan också göras så att man istället låter eleverna välja ett djur de tycker att de liknar, men då krävs det att alla i gruppen känner sig riktigt trygga med varandra.

5. Kategoripingis

Grupstorlek: Hela gruppen/klassen + par

Tidsåtgång: ca 10 minuter

Material: 15 kategorikort

Utförande: Innan man gör övningen bör man gå igenom begreppet kategori och eventuellt samla förslag på olika kategorier på tavlan. Placera gruppen i två cirklar, en inre och en yttre, så att de som sitter mitt emot varandra bildar par. Låt alla i den inre cirkeln dra ett kategorikort, t.ex. husdjur, och sedan säga sitt första ord, exempelvis hund. Den som sitter i den yttre cirkeln i paret ska så snabbt som möjligt bolla tillbaka med ett annat ord inom samma kategori. Bryt efter ett par minuter och låt alla i den yttre cirkeln flytta ett steg åt vänster och fortsätt med övningen på samma sätt.

Alternativ: Övningen kan göras svårare genom att man begränsar vilken eller vilka bokstäver orden får börja på.

6. Verbpingis

Grupstorlek: hela gruppen + par

Tidsåtgång: ca 10 minuter

Material: 20 kort med verb; 30 kort med känslor/sinnesstämningar

Utförande: Innan man gör övningen bör man gå igenom verbformerna infinitiv/grundform och imperativ och ge exempel på ett antal verb i de båda formerna på tavlan, t.ex. Äta-Ät!

Placera gruppen i cirklar och par som i övning 3. Låt eleverna i den yttre cirkeln dra var sitt kort med ett neutralt verb och eleverna i den inre cirkeln var sitt kort med en känsla/ sinnesstämning. Eleven i paret i den yttre cirkeln visar sitt kort för kamraten i den inre cirkeln. Han/hon försöker säga verbet i imperativform med den känsla/sinnesstämning som står på kortet. Kamraten försöker gissa känslan. Eleverna byter sedan roller sedan läraren låtit dem dra nya kort. Bryt efter två minuter och låt alla i den yttre cirkeln flytta ett steg åt vänster. Fortsätt övningen på samma sätt.

7. Stafettsaga

Alternativ 1:

Gruppstorlek: hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: placera gruppen i en stor cirkel. Uppgiften är att berätta en saga/historia. Läraren säger en öppningsmening och varje elev får sedan bygga på stafettsagan, men med enbart ett ord åt gången. De kan även använda konjunktioner som t.ex. och, eller, men, för, etc. Avsluta meningar och påbörja nya, när det känns naturligt. Avsluta när ni gått några varv och sagan fått ett lämpligt slut.

Alternativ 2:

Gruppstorlek: 5–6 elever

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: dela in eleverna i grupper. Uppgiften är att berätta en saga/historia. Elev 1 startar sagan genom att säga en mening som börjar på bokstaven a. Elev 2 fortsätter berättelsen med en mening på bokstaven b och så vidare. Instruera eleverna att inte tänka för länge. Med tiden kommer de att bli allt bättre på att skapa en sammanhängande berättelse. Variera från gång till gång vilken bokstav sagan börjar med.

8. Mimikpingis

Innan man gör övningen bör man förklara ordet ”mimik” och gestalta några olika känslor tillsammans. Skriv glad, ledsen, arg på tavlan och be eleverna komma med fler exempel. Anteckna dem. Visa sedan de olika känslorna tillsammans med hjälp av er mimik.

Alternativ 1:

Gruppstorlek: hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: placera gruppen som i övning 3 och 4. Eleven i den inre cirkeln visar en känsla med hjälp av sin mimik som eleven i den yttre cirkeln härmar. Eleverna byter sedan roller. Bryt efter två minuter och låt alla i den yttre cirkeln flytta ett steg åt vänster.

Alternativ 2:

Gruppstorlek: 4–5 elever

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: dela in eleverna i grupper. De ska stå i cirklar. Eleverna i respektive grupp bestämmer vem som ska börja. Elev a visar en känsla med hjälp av sin mimik som de andra eleverna i cirkeln härmar. Elev b till vänster om a visar känslor och övriga härmar mimiken. Fortsätt medsols tills alla eleverna har agerat.

9. Spegling

Gruppstorlek: Par

Tidsåtgång: 4–6 minuter

Utförande: Elev 1 leder och elev 2 följer 1:s rörelser som i en spegel. Viktigt att rörelserna utförs i ”slow motion”, så de blir lätta att följa. Efter 30–40 sekunder ropar läraren ”Byt!”. Eleverna byter roller och proceduren upprepas några gånger. Efter 3–4 minuter ropar läraren ”Frys!” och alla står som fastfrysta/förstenade utan att röra sig.

10. Förmedla/Visa känslan

Gruppstorlek: Par

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Material: 30 kort med känslor/sinnesstämningar

Utförande: Elev 1 är modell. Elev 2 drar ett kort med en känsla/sinnesstämning som han/hon ska få modellen att förmedla/visa genom att med hjälp av ordlös/ickeverbal kommunikation, dvs. händer och kroppsspråk, placera modellen i rätt position och med rätt känslouttryck. När de tycker att de är klara diskuterar de vilken känsla som skulle förmedlas och vad de upplevde som lätt/svårt. Eleverna byter sedan roller: elev 1 får ett kort av läraren och elev 2 är modell. Gör som tidigare.

11. Synonymmatchen

Gruppstorlek: Max 15 elever

Tidsåtgång: 8–10 minuter

Material: Lista med förslag på ord

Utförande: Dela gruppen i två lag. Omgång 1: Läraren säger ett ord från listan och lag 1 får möjlighet att säga en synonym till ordet. Turen går därefter till lag 2 som också säger en synonym. Fortsätt tills lagen inte kan komma på fler synonymer. Omgång 2: Gör på samma sätt, men låt nu lag 2 börja. Fortsätt med ytterligare några omgångar. Skapa gärna fler startord, men tänk på att använda ord som har många synonymer. För att göra övningen mer spännande, kan man utse en domare/en jury som ger poäng för varje rätt och 1 poängs avdrag för varje felaktigt svar. Som en fördjupning av övningen kan man diskutera med klassen hur de olika synonymerna skiljer sig åt.

12. Gissa aktiviteten

Grupstorlek: Hela eller gärna halva gruppen/klassen

Tidsåtgång: ca 10 minuter

Utförande: Två elever går ut ur klassrummet. Övriga elever bestämmer något som de två som är ute ska göra när de kommer in, t ex gå fram till tavlan och rita något, sätta sig vid katedern, öppna fönstret etc. När de två utskickade kommer in ska de genom att röra sig och agera på olika sätt, komma fram till vad det är klassen vill att de ska göra. Varje gång de gör något som leder fram mot rätt handling får de en kort icke-verbal signal av något slag (pennslag, handklapp, pling, pip etc.). Bestäm i förväg vem/vilka som ska ge signalen. På detta sätt ska de två eleverna komma fram till rätt handling/agerande utan att någon muntlig kommunikation förkommer. Övningen vänjer eleverna vid att vara i centrum för allas blickar, de tar automatiskt ögonkontakt för att få bekräftelse på sina försök att hitta rätt handling/agerande.

Övningen kan göras svår eller lätt beroende på hur vana eleverna är. Riktigt svårt blir det om klassen tänker ut en sekvens handlingar som ska utföras för att uppgiften ska anses vara klar. När eleverna är trygga med varandra kan övningen göras med en som går ut.

13. Tre på bänken

– tydliga icke-verbala signaler

Grupstorlek: 3 elever

Tidsåtgång: 3–4 minuter

Utförande: Längst fram i klassrummet ställer du tre stolar på rad, föreställande en soffa, en bänk, en mur eller dylikt. Tre personer får ta plats på var sin stol och utan att säga någonting till varandra, ska de alla tre lämna bänken av samma orsak. Den som först får en idé om varför de måste lämna bänken, skall på ett tydligt sätt med bara sitt kroppsspråk visa detta för de andra två. Initiativtagaren måste ta tid på sig för detta. Det skall vara helt klart för publiken att de alla tre lämnar bänken av samma orsak. Det kan till exempel vara bussen som kommer, det kan börja ösregna eller ringa in till lektion. Idériakedomen hos eleverna brukar vara outtömlig.

14. Pristagaren

Grupstorlek: Hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: Alla elever sitter i en cirkel med ansiktena vända inåt ringen. En elev placeras i mitten och är reseagent. En av eleverna i cirkeln utses till pristagare (vinsten är en resa) genom att läraren går runt bakom ”ringens rygg” och placerar utan att det märks ett litet föremål (ett gem, ett mynt eller liknande) i handen på en av eleverna, som då blir pristagaren. Endast han/hon känner till sin roll som är att välja medresenärer. Han/hon ska, genom att ta ögonkontakt och blinka till sina kamrater, skapa så många medresenärer som möjligt i ringen innan reseagenten i mitten lyckas avslöja vem han/hon (=pristagaren) är. Den som blivit medresenär vänder sig med ryggen inåt ringen. Inte förrän reseagenten känner sig helt säker på vem som är pristagare, får han/hon avslöja honom/henne.

II Oförberedda Talares Klubb – O.T.K

Här får eleverna möjlighet att tala inför varandra utan krav på förberedelser. Det är viktigt att ha många små, roliga övningar för att utveckla deras talflöde och spontana tal. Många övningar gör eleverna fortfarande tillsammans i små grupper eller par och åhörargruppens storlek för ”oförberedda talare” varierar och går från den lilla gruppen med nära kamrater till hela klassen. Det är viktigt att inte låta övningarna dra ut på tiden. I de fall det behövs, utser gruppen en tidhållare.

1. Beskriv prylen

Gruppstorlek: 8–10 elever

Tidsåtgång: 8–10 minuter

Material: 20 bildkort med saker att beskriva

Utförande: Sitt i cirkel. Elev 1 drar ett kort med en bild av något utan att de andra ser vad det är. Uppgiften är för elev 1 att beskriva saken utan att säga vad det är. Instruera eleverna att börja beskriva utifrån sinnesintryck: hur den ser ut, hur den känns, vilken form, färg, struktur den har. Pausa och låt åhörarna gissa. Om ingen kan gissa fortsätter elev 1 att beskriva saken utifrån funktion. Om åhörarna ändå inte kan gissa, får de ställa ja/nej-frågor tills de kommer på vilken prylen är. Elev 2 drar sedan ett kort och övningen fortsätter på samma sätt som tidigare. Övningen kan med fördel göras om många gånger och eleverna kan själv komma på saker att beskriva alternativt ta med sig föremål hemifrån.

2. Rita efter beskrivning

Gruppstorlek: 4 elever

Tidsåtgång: 8–10 minuter

Utförande: Tre av eleverna i gruppen skall hålla sina kollegieblock vinklade så att ingen kan se vad de ritar. Den fjärde får ett kuvert med en bild med geometriska figurer i ett komplicerat mönster eller gärna ett vykort med abstrakt konst, av t.ex. Picasso eller Dalí. De skall nu beskriva bilden så exakt att de tre andra kan skissa motsvarande bild i sina block. De som lyssnar får inte ställa några frågor, utan bara rita utifrån instruktionen. När berättaren anser sig vara klar med sin beskrivning, får de jämföra sina teckningar med originalbilden.

Kommentar: För att detta inte ska bli en konst i att rita utan i att beskriva och lyssna, är det viktigt att hålla sig till abstrakta bilder. Övningen visar hur svårt det är att vara så exakt i en beskrivning att alla får liknande inre bilder, i synnerhet när kommunikationen är enkelriktad. Innan de byter roller bör de diskutera erfarenheterna de har gjort, för att på så sätt bli medvetna om vad åhörarna har för behov i olika situationer. Vid gruppens fjärde och sista beskrivning har alla fått en klar bild av kraven på en talares exakthet och en åhörarens uppmärksamhet.

Alternativ: Den här övningen kan varieras genom om man låter deltagarna arbeta med Lego/Duplo, klossar eller olikfärgade geometriska mönster. De får två identiska uppsättningar klossar/bilder. Person a bygger en staty/lägger ett mönster av bilder utan att visa för partner och a skall allteftersom beskriva statyn/mönstret så att partnern b kan åstadkomma en kopia.

Man kan gå tillväga på tre sätt: 1) Person a, som skall bygga, får inte fråga något, bara tyst följa instruktioner när a beskriver sin modell. 2) Nu skall b ställa frågor och a kan ta om sin beskrivning hur många gånger som helst, tills båda är nöjda. 3) a får bara svara på b:s frågor. a ger alltså ingen beskrivning, utan b måste ta initiativet med hjälp av frågor för att kunna bygga upp modellen.

3. Gissa karaktären

Gruppstorlek: 7–8 elever

Tidsåtgång: ca 10 minuter

Material: Kopieringsunderlag med låtar/texter: kopieringsunderlag med olika yrken/karaktärer

Utförande: Dela ut en nonsenstext, en barnvisa, känd dikt eller liknande. Elev 1 drar ett kort med en karaktär/roll, t.ex. nyhetsuppläsare, präst, barnprogramledare, militär, regissör etc, och ska läsa texten så att kamraterna kan gissa vilken karaktär han/hon är. Elev 2, 3 osv. gör på samma sätt som elev 1 och åhörarna gissar som tidigare. Övningen kan göras lättare genom att man har karaktärer som är kända för deltagarna.

Alternativ: Använd de 10 korten med texter som tidigare, men nu ska den elev som dragit kortet i stället läsa texten med ett känslouttryck, som han/hon själv väljer. Kamraterna försöker gissa vilken känsla han/hon försöker gestalta.

4. Ordgömma

Gruppstorlek: 4–5 elever

Tidsåtgång: 10–12 minuter

Material: 20 ämneskort; 50 kort med substantiv att gömma i berättelsen

Utförande: En hög med ämneskort och en hög kort med substantiv per grupp. Eleverna bestämmer vem som ska börja och vem som är tidtagare. Elev 1 drar ett ämne och ett substantiv och ska sedan tala fritt om ämnet i max 2 minuter. (Börja gärna med 1 minut och utöka till 2 minuter, när eleverna fått ”talvana”.) Någonstans i talet ska han/hon smyga in sitt substantiv. De andra i gruppen ska gissa vilket det gömda substantivet är. De andra eleverna i gruppen gör i tur och ordning på samma sätt som elev 1.

Alternativ: Övningen kan göras svårare genom att man för in olika krav på disposition: inledning-mittparti-avslutning; då-nu-sedan

5. Porträttet

Gruppstorlek: 4 elever

Tidsåtgång: 10–12 minuter

Material: 15 porträttbilder (fyll gärna på med nya efterhand från tidningar, magasin, vykort)

Utförande: Varje grupp får en hög med 6–8 bilder av människor med olika karaktär (kön, ålder, utseende) och en hög tomma kort. Eleverna bestämmer vem som ska börja och vem som är tidtagare. De drar ett tomt kort och en porträttbild var och får 2–3 minuter på sig att under tystnad försöka leva sig in i vem personen på bilden är och vilken karaktär han/hon har. Som stöd för minnet antecknar de några nyckelord. För att hjälpa eleverna att komma igång kan läraren skriva några frågor på tavlan: Vem är personen? Var bor han/hon? När? Vilka framtidsdrömmar har han/hon? Hurdan är han/hon? Vad vet du mer? Elev 1 presenterar sig själv som personen på bilden, så detaljrikt som möjligt, i max 2 minuter. Efteråt ställer kamraterna med turtagning en öppen fråga var och elev 1 improviserar svar som ger ännu mer information om personen/karaktären. Fortsätt övningen på samma sätt som med elev 1 tills alla i gruppen presenterat sig.

Avsluta övningen i helklass med att diskutera tolkningen av bilderna och av hur mycket vi kan få reda på om en person bara genom synintryck.

6. Prata på – ordklasser

Gruppstorlek: 4 elever

Tidsåtgång: 10–12 minuter

Material: 20 ämneskort med enkla ämnen som alla kan relatera till; 75 kort med ord ur olika ordklasser

Utförande: Varje grupp får en hög med ämneskort och en hög med kort med ord ur olika ordklasser. Eleverna bestämmer vem som ska börja och vem som är tidtagare. Elev 1 drar ett ämne och börjar tala fritt utifrån det. Var tjugonde sekund ”matar” någon i gruppen honom/henne med ett ordkort. Talaren ska snabbt, innan nästa ord kommer, få in det i sitt tal. Bryt efter ca 2 minuter. Elev 2 drar ett ämne och börjar tala och övningen fortsätter på samma sätt som med elev 1. ”Mataren” är kamraten närmast till vänster om talaren.

7. Ordväven

Alternativ 1:

Gruppstorlek: 5–6 elever

Tidsåtgång: 5–6 minuter

Material: 50 kort med ord eller tema (blanda ur olika korthögar)

Utförande: Dela ut en hög med kort till varje grupp. Eleverna bestämmer vem som ska börja och vem som är tidtagare. Elev 1 börjar tala utifrån sitt kort. Efter 45 sekunder går ordet vidare till nästa elev som snabbt tar ett kort och så snyggt som möjligt väver in sitt ord/tema i talet. Fortsätt på samma sätt tills alla i gruppen har haft ordet. Här tränar man förutom oförberett tal även aktivt lyssnande och förmågan att knyta ihop (textbindning) olika ämnen/teman.

Alternativ 2.

Gruppstorlek: Max 16 elever

Tidsåtgång: 15–20 minuter

Material: 50 kort med ord eller tema (blanda ur olika korthögar)

Utförande: Dela ut ett kort med ett ord eller ett tema till var och en i gruppen. Ingen får titta på sitt kort. Person 1 vänder på sitt kort och börjar tala utifrån sitt ord. Efter 45 sekunder går ordet vidare till nästa person som tar över och så snyggt som möjligt leder in talet på sitt ord/tema. Här tränar man förutom oförberett tal även aktivt lyssnande och förmågan att knyta ihop (textbindning) olika ämnen/teman.

8. Vilka är frågorna?

Gruppstorlek: Hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: En elev i gruppen skriver på tavla eller blädderblock upp 6 till 10 ledtrådar om sig själv på tavlan. Ledtrådarna är svar på tänkta frågor som skostorlek, favoritfärg, husdjursnamn, morfars hattstorlek etc. Övriga i gruppen turas om att ställa ja/nej-frågor för att komma fram till vilka frågor som ligger bakom svaren. Om eleven vid tavlan svarat nej 3 gånger på samma ledtråd (varje nej markeras med ett streck), måste han/hon avslöja vilken fråga som leder fram till svaret.

9. Jag – en gåta i siffror och ord

Gruppstorlek: Par

Tidsåtgång: ca 15 minuter

Material: Förbered tomma kort i A6-format, ett kort per elev

Utförande: Varje elev skriver ner 6 ledtrådar om sig själv på sitt kort (3 minuter). De ska bestå av minst två ledtrådar i ord och minst två i siffror – kan alltså vara tre av varje. Eleverna arbetar i par, men ska helst inte känna varandra närmare. Man får inte visa ledtrådarna för varandra. Ledtrådarna kan vara ålder, skonummer, vikt, namn på personer och platser, föremål av olika slag etc., men måste vara personliga. När 3 minuter gått, byter eleverna kort med varandra. Eleverna turas om att ställa ja/nej-frågor till varandra för att lista ut vad ledtrådarna står för. Om man fått 3 nej på en ledtråd, måste den andra eleven i paret avslöja vad ledtråden står för.

Utbyggd övning: a) När alla ledtrådarna är avklarade, får varje par 7 minuters förberedelsestid för att sedan presentera varandra inför klassen utifrån ledtrådarna. b) Presentatörerna ger Ros & Råd till åhörarna utifrån de Spelregler för lyssnaren som gruppen gemensamt skapat. c) När gruppen arbetat med framförandet, ger åhörarna Ros & Råd till presentatörerna/talarna utifrån de Spelregler för talaren som gruppen gemensamt skapat.

10. Rygg mot rygg

Övningen tränar eleverna på att vara i fokus och gör dem också mer uppmärksamma på varandra. Gör klart för eleverna innan de börjar att förutsättningen för att övningen ska fungera och alla ska trivas och känna sig trygga är att de ska visa respekt för varandra och beskriva varandra sakligt: det ska alltså vara en beskrivning, ingen värdering. Inga subtila nålstick eller undertoner accepteras.

Alternativ 1:

Gruppstorlek: Par + hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 3–4 minuter

Utförande: Två elever sätter sig rygg mot rygg inför klassen. Elev 1 beskriver elev 2 utifrån sin minnesbild (kläder, skor, färger, smycken etc.) under 1 minut. Här gäller det att ge en saklig beskrivning kamraten. När 1 minut gått byter eleverna roller och proceduren upprepas. När de är klara vänder de sig mot varandra och kontrollerar hur väl deras minnesbilder stämde. För att göra övningen mer spännande, kan man utse en domare/en jury som ger poäng för varje rätt och 1 poängs avdrag för varje felaktigt svar.

Alternativ 2:

Gruppstorlek: Par

Tidsåtgång: 6–8 minuter

Utförande: Övningen utförs på samma sätt som ovan, men parvis och utan poängbedömning. Den i paret som blir beskriven är tidtagare. Bilda nya par 2–3 gånger.

11. Associationen

Alternativ 1:

Gruppstorlek: 4–5 elever

Tidsåtgång: 10–12 minuter

Material: 30 kort med ord av mycket skiftande karaktär som egennamn, konkreta och abstrakta substantiv, adjektiv och adverb

Utförande: Bilda grupper och dela ut en hög med kort till varje grupp. Eleverna bestämmer vem som ska börja och vem som är tidtagare. Alla elever drar var sitt kort. Efter 3–5 minuters förberedelsestid talar elev 1 fritt utifrån sitt ord. Varje elev talar 1 minut. Här gäller det för eleverna att snabbt ge sitt ord en kontext och kunna anpassa sitt tal till tidsbegränsningen.

Alternativ 2:

Gruppstorlek: Halva gruppen/klassen

Tidsåtgång: 15–20 minuter

Material: 30 kort med ord av mycket skiftande karaktär som egennamn, konkreta och abstrakta substantiv, adjektiv och adverb

Utförande: Eleverna ska associera fritt utifrån ord av mycket skiftande karaktär. Det kan vara egennamn, konkreta och abstrakta substantiv, adjektiv och adverb. Här gäller det för eleverna att snabbt ge sitt ord en kontext och kunna anpassa sitt tal till tidsbegränsningen. En elev får dra en lapp med ett ord och går ut i korridoren i 2–3 min och tänker igenom sina associationer. Därefter kommer elev 1 in för att tala i 1 min. Då får elev 2 dra ett kort och gå ut i korridoren och fundera. När elev 1 talat i 1 min får han några korta kommentarer från kamraterna.

12. Associationskedja med variation

Gruppstorlek: Hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 8–10 minuter

Utförande: Alla sätter sig i cirklar, max 16 i varje. Eleverna får ett ord att starta en associationskedja utifrån. För att kedjan skall löpa snabbt utan avbrott måste alla lyssna uppmärksamt på den som talar och inte planera eget inlägg eftersom associationerna kan vandra iväg helt oförutsägbart. Varje elev ska alltså associera till ett ord utifrån det ord eleven innan sa. Elev 1 säger: grädde. Elev 2 säger kanske: katt, vilket kan ge en association till allergi – sprutor – vaccination – Mallorca ...

Alternativ: En variation är att varje deltagare får säga en mening i taget och att nästa deltagares mening skall inledas med det sista ordet i föregående mening. Det får bli hur tokigt som helst.

Elev 1: Jag gillar glass. Elev 2 måste då inleda sin mening med ordet glass. Elev 2: Glass blir man glad av. Detta kan ge: Av honom kan man få vilket svar som helst. Helst skulle jag vilja ...

Kommentar: Dessa associationskedjor skärper inte bara koncentrationen utan fungerar mycket bra som inledning eller avbrott i samband med andra övningar om man vill få igång allas talflöde och skapa en avspänd atmosfär.

III Förberedda övningar

Nu är det dags för övningar som kräver viss förberedelsetid och där eleverna får möjlighet att arbeta mer aktivt med sitt framförande. Fortfarande ska övningarna gå att genomföra under ett lektionspass. Efter att ha arbetat med partesmodellen i små steg är det nu dags att gå igenom alla delarna och tillämpa modellen på ett eget tal. Här är det viktigt att gå igenom vilka olika presentationshjälpmedel som finns. Genom att gå igenom hur man kan ge respons och råd ökar också kraven på att de som lyssnar är aktiva. Progressionen ligger i att gå från övningar som görs i par, grupp eller är baserade på improvisation, till övningar där eleverna på olika sätt förbereder sig och presenterar.

1. Presskonferens

Gruppstorlek: Helklass

Tidsåtgång: Ett lektionspass + efterarbete

Material: 1 bild

Utförande: Klassen/gruppen tittar gemensamt på en bild som skildrar människor i en situation som på ett eller annat sätt väcker frågor. Bestäm tillsammans några grundfakta om personerna på bilden: – Vilka är de? – Vilken relation har de till varandra? – Vad har hänt/kommer att hända? Ge personerna namn. Välj lika många elever som det finns personer på bilden. Eventuellt ytterligare någon/några som kan finnas utanför bild. Tilldela dessa elever varsin roll och låt dem bli den personen på bilden. Övriga i klassen/gruppen är journalister. Leta gärna efter bra bilder på nätet och upprepa övningen vid flera tillfällen.

Ge de två grupperna 15–20 minuter på sig att förbereda en presskonferens. Gruppen som fått roller ska tillsammans ge sina karaktärer en bakgrund. Poängtera att de måste vara beredda på att de kan få helt oväntade frågor och då måste improvisera. Dela ut stödfrågor på kort och uppmana dem att anteckna. Journalisterna förbereder, tillsammans eller i några mindre grupper frågor som ska hjälpa dem att skriva ett reportage/en artikel om det som har hänt människorna på bilden. Genomför presskonferensen och avsluta eventuellt övningen med att journalisterna får skriva en notis, artikel eller reportage. De intervjuade kan skriva en dagbok eller ett brev som berättar om händelsen.

2. Dramatisera 5 repliker

Gruppstorlek: Par

Tidsåtgång: 40–60 minuter

Material: 5x5 talkort med repliker

Utförande: Alla par får 5 kort med en replik på varje kort. Paret bestämmer i vilken ordning replikerna kommer och var, när och mellan vilka som dialogen utspelar sig. De får en kort stund på sig att förbereda en dramatisering. Ha gärna 3–4 olika uppsättningar av repliker.

Spela upp för klassen. Avsluta med att diskutera vilka olika tolkningar man kan göra av samma repliker.

3. Ögonvittnet

Gruppstorlek: 3–4 elever eller en och en

Material: Förbered övningen genom att be alla elever ta med en dramatisk, rolig, spännande nyhetsbild var. Alternativt kan man gemensamt leta efter bilder på tidningarnas nätupplagor innan man genomför övningen.

Utförande: Dela ut elevernas medhavda tidningsbilder alternativt dela ut lappar med tänkta dramatiska händelser till alla. Det kan t.ex. vara en broöppning där klaffarna fastnar, en flock kor som kommit lösa, en strandad val, en Batmanbil i stan... Eleverna ska föreställa sig att de var ögonvittne på plats och förbereder sig för att kunna berätta om olyckan/incidenten/som förklaring till varför de kommer för sent till skola/fest/möte. Redovisa i mindre grupp eller för klassen.

4. Bildspråk

Gruppstorlek: En och en eller i par. Redovisning i helklass

Tidsåtgång: 40 minuter

Material: 20 bilder på olika föremål att berätta om alternativt personliga föremål som eleverna har valt att ta med sig.

Utförande: Om klassen/gruppen inte har arbetat med bildspråk tidigare (liknelser och metaforer) inleds denna övning med en genomgång av det. Dela ut en bild av en sak/föremål (eller ett riktigt föremål) till alla i gruppen. Var och en ska förbereda ett tal på 1 – 2 minuter om sitt föremål. Talet ska innehålla så många bildspråk och ordspråk som möjligt utan att det blir obegripligt. Påminn eleverna om att använda alla sina sinnen.

5. Instruktionen

Gruppstorlek: 1–4 elever, redovisning i helklass

Material: Kopieringsunderlag med ämnen att instruera om.

Utförande: Ge eleverna ämnen som innebär att de ska instruera/upplysa om något, t ex ”hur bakar man bröd?” ”så går det till på en flygplats när du ska åka på charterresa” Tala om för eleverna vem de ska tala inför, vilken deras mottagargrupp är. Ge olika åhörargrupper till olika elever/grupper (t ex. förskoleklass, oroliga föräldrar, hundägare o s v). Låt eleverna i smågrupper förbereda instruktionen och därefter redovisa inför helklass.

6. Notisen

Gruppstorlek: 1–4 elever

Material: Tidningsnotiser

Utförande: Klipp ut korta notiser med mycket varierande innehåll ur olika typer av tidningar. Alla elever får varsin notis och ska utifrån den göra en lite längre muntlig presentation av det inträffade för kamraterna i gruppen. Deras berättelser ska besvara frågorna: vad? när? var? vem? hur? varför? Om man vill kan man lägga till: vad hände sedan? Tänk på att eleverna inte behöver koppla sina berättelser till den riktiga händelsen utan att de kan fantisera helt fritt utifrån notisen.

7. Hyllningen

Tidsåtgång: 60–90 minuter

Material: Post-it-lappar

Utförande: Dela ut lika många post-it-lappar, eller motsvarande, som elever i klassen till varje elev. På den första lappen skriver eleverna sitt eget namn följt av Jag är... På de resterande lapparna skriver de namnet på var och en av sina klasskamrater och han/hon är... följt av ett positivt omdöme om just den klasskamraten. Omdömet kan handla om vad som helst så länge det är positivt och uppmuntrande. När alla är klara samlar läraren in lapparna och sorterar dem innan respektive elev får sin hög med kompisarnas positiva omdömen. Med hjälp av lapparna ska eleverna skriva hyllningstal till sig själva. Läraren väljer om talen ska hållas i 1:a eller 3:e person. Uppmana eleverna att verkligen ta fasta på kompisarnas positiva kommentarer – det leder ofta till nya insikter hos eleverna.

IV Argumentation

Till sist är det dags att titta på argumentation och vilka olika tekniker det finns för att övertyga sin publik. Övningarna ger eleverna möjlighet att träna på olika sätt att argumentera och lär dem också att värdera och genomskåda motståndarens argument.

1. Sälj det osäljbara

Gruppstorlek: Hel- eller halvklass

Tidsåtgång: En lektion

Material: Kopieringsunderlag med ”osäljbara” varor

Utförande: Var och en drar en lapp med något de ska sälja till ex. en rutten banan, en trasig strumpa, omaka skor, en trasig kam... Be eleverna lista allt bra och positivt de kan komma på om sin vara. Ge dem en kort stund att förbereda ett säljsnack. Övningen kan utvecklas så att någon annan i klassen agerar kund och ställer säljaren mot väggen med kritiska frågor. Uppmana eleverna att få med både sak- och känslorargument.

2. Klädvalet

Gruppstorlek: 2–4 elever

Utförande: Berätta för eleverna att de är ute och reser och plötsligt blir av med sin packning. Allt de har kvar är kläderna de har på sig och ett par hundra kronor. Vad handlar de för sina sista pengar? Övningen kan varieras genom att förutsättningarna förändras; var de befinner sig, vad de har på sig vid ankomsten, hur mycket pengar de har i landets valuta o s v.

3. Bästa landet

Gruppstorlek: 1–4 elever

Tidsåtgång: cirka 60 min

Material: Ämnen att debattera

Utförande: Dela ut olika länder (eller andra ämnen som kanske anknyter till något klassen arbetar med i t. Ex. so eller no) till eleverna. Låt dem i par förbereda ett kort tal som ska övertyga klasskamraterna om vilket bra land (eller plats, person, produkt, tid) det är. Låt klassen rösta om vilken presentation som var mest positiv/övertygande.

4. Hyresgästen

Gruppstorlek: 5–7 elever

Tidsåtgång: cirka 60 min

Material: Kopieringsunderlag med beskrivning av sex olika personer.

Utförande: Varje grupp får en beskrivning av sex olika personer som är intresserade av att hyra ett rum hemma hos dem under sommarlovet. Varje elev bestämmer först vilket rum de ska hyra ut (olika för olika elever) och väljer sedan vem de helst vill hyra ut till. När alla är klara motiverar var och en sitt val och gruppen måste därefter enas om en person som ska bo en vecka hos var och en av dem. Slutligen presenterar och motiverar gruppen sitt val för de andra i klassen.

5. De fem argumenten

Gruppstorlek: pararbete

Tidsåtgång: 90 min

Material: Kopieringsunderlag, med allmänt hållna argument

Utförande: Alla får fem argument som inte är knutna till ett bestämt ämne. Till exempel: det är för dyrt, det är orättvist, det är bra för klimatet. Skriv en mängd lappar med aktuella argumentationsämnen: förbjud kamphundar, förbjud tobak, alltid gratis kollektivtrafik för alla. Låt gärna eleverna komma med förslag på ämnen. Lotta ut ämnena och låt eleverna i par få arbeta i 10–15 min med att väva in de fem argumenten i ett kort tal.

6. Debatten

Gruppstorlek: Hela gruppen/klassen

Tidsåtgång: 60–90 min

Utförande: Ge hela gruppen ett och samma ämne som de lätt kan relatera till och där det finns tydliga argument för och emot. Alla elever förbereder sig för att debattera ämnet genom att anteckna så många argument för och emot som de kan komma på. Påminn om sak-, känslö- och nyttoargument. Be därefter två par elever att ta plats på varsin sida om ett debattbord och ge dem först då besked om vilken sida de ska försvara i debatten. Om man vill kan man ge ytterligare ett par elever i uppgift att vara bisittare. Låt åhörarna ge respons på hur debattörerna använt alternativt missat argument. Upprepa övningen några gånger utifrån nya ämnen, så att alla får vara debattörer eller åhörare.

Alternativ: Hitta på en rad ”omöjliga” debattämnen som Mer regn under mars månad, Alla bör ha en kam i bakfickan, Förbud mot skratt på biografen. Alla elever förbereder sig för att debattera ämnet genom att anteckna så många argument för och emot som de kan komma på. Påminn om sak-, känslö- och nyttoargument. Be därefter två par elever att ta plats på varsin sida om ett debattbord och ge dem först då besked om vilken sida de ska försvara i debatten. Om man vill kan man ge ytterligare ett par elever i uppgift att vara bisittare. Låt åhörarna avgöra vem som hittat på bäst argument för sin åsikt.

7. Schemamissen

Grupstorlek: Helklass

Tidsåtgång: 60–90 minuter

Utförande: Förklara för eleverna att den som har lagt schemat har gjort ett misstag och att ett teoretiskt och ett praktiskt ämne måste bli en halvtimme längre varje vecka för att skolan ska följa skolverkets kursplan. Be dem bestämma vilka lektioner de vill ska bli längre och varför.

Redovisningen kan gå till på olika sätt:

- Debatt mellan några olika ämnesval.
- Redovisning i mindre grupp där gruppen måste enas om ett förslag.
- Rapduell där två elever framför sina argument som en snabb ord/argumentmatch.
- Några elever presenterar sina förslag med efterföljande diskussion innan klassen röstar om vilket förslag de föredrar.

DEBATTÄMNINGEN

Hela barnbidraget till barnen

Kortare skoldagar

Mer Idrott på schemat

Färre lov dagar

Föräldraledighet för tonårsföräldrar

Betala för skolböcker

Film på schemat

Gratis lokaltrafik

Fler fritidsgårdar

Gratis hundbajspåsar till alla hundägare

Högre skatt på godis och läsk

Sommarkollo för alla upp till tretton

Ett vegetariskt Sverige

16-års gräns på godis och läsk

Förbud mot energidrycker

Fram för ekologiskt jordbruk

Slopa alla förbud mot mobiltelefoner

Stoppa medicinska djurförsök

Befria alla försöksdjur

Stäng alla djurparker

Stoppa rovdjursjakten

Slopa all reklam i radio och tv

Förbjud bensindrivna bilar

HYRESGÄSTEN

Person 1:

Johannes Olsson är en fyrtyotreårig tv-producent som behöver ett rum under tiden som han arbetar med ett projekt på orten där du bor. Han har varit gift tre gånger och har två tonårsbarn som han sällan träffar. Han vill ogärna tala om sin ålder och gör allt för att se yngre ut än vad han är. Johannes dejtar just nu två kvinnor; en artonårig student från Japan och en kvinna som han jobbar tillsammans med i sitt projekt. Han antyder att hon nog också kan komma att behöva övernatta då och då. De två dejterna känner inte till varandra.

Person 2

Mulimba har bott i Sverige i tolv år och kommer ursprungligen från Mocambique. Hon har arbetat som skolmåltsbiträde, men har nu fått ett vikariat som tandhygienist. Det var det hon utbildade sig till innan hon flyttade till Sverige. Mulimba ligger i skilsmässa och behöver hitta en bostad i närheten av sin nya arbetsplats. Hon och hennes före detta fru har inga barn, men har delad vårdnad om en Turkisk angorakatt.

Person 3:

Kevin är 22 år och ska precis börja studera efter att ha rest runt med cykel i Asien under ett par år. Han vill hitta ett billigt boende för att kunna spara pengar till sitt stora projekt: en båt som kan rädda honom och hans närmaste när jorden svämmar över. Kevin är övertygad om att det kommer att ske om tio år och hans liv just nu går helt ut på att läsa om domedagsprofetior på nätet, se på katastroffilmer och chatta med andra som tror som han på olika communities. Han lovar dig och din familj en plats på båten under förutsättning att han får en låg hyra och får möjlighet att använda ert kök när han ska laga vegetariska linsgrytor.

Person 4:

Lotta och hennes son Jakob behöver hyra ett rum i väntan på att deras lägenhet renoveras efter en misstänkt mordbrand. Polisen misstänker att branden hänger ihop med att Lottas särbo, som är journalist, har skrivit många artiklar om kriminella ungdomsgäng. Sonen Jakob säger att han genom sitt fönster såg ett gäng på EU-moppar med dunkar i händerna strax innan branden bröt ut i förrådet rakt under familjens lägenhet.

Person 5:

Hilda är en åttiosjuårig dam med svår reumatism och dåligt minne. Hon går med rullator eller kryckor. Hon står i kö till ett äldreboende, men hennes vuxna son vill att hon säljer sin villa med en gång eftersom han behöver pengar till sin nyinköpta travhäst. Hilda har aldrig kunnat neka sin son någonting och hon behöver därför ett rum att bo i nu när villan är såld. Hon är utbildad konditor och ägde tidigare ett litet bageri. Hon tycker fortfarande mycket om att baka och skapa nya, spännande tårter och kakor. Hilda är mycket morgontidig och lyssnar gärna på radio trots sin dåliga hörsel.

Person 6:

Frank har flyttat från Danmark till Sverige för att studera en art utrotningshotade grodor. Projektet pågår i tre månader och under den tiden behöver han ett rum. Han är trettiofyra år och har fru och två små barn hemma i Roskilde som han räknar med att åka hem till varje helg. Han spelar bastuba i en orkester och håller dessutom på att förbereda inspelningarna av en cd med grodljud. Frank väger 126 kg och röker minst två paket cigaretter om dagen

IGENKÄNDA TEXTER

1.

Blinka lilla stjärna där,
hur jag undrar var du är.
Fjärran lockar du min syn,
likt en diamant i skyn.
Blinka lilla stjärna där.
Hur jag undrar var du är.

2.

Björnen sover, björnen sover i sitt lugna bo.
Han är inte farlig, bara man är varlig.
Men man kan dock, men man kan dock honom aldrig tro

3.

Var nöjd med allt som livet ger,
Och allting som du kring dig ser,
Glöm bort bekymmer, sorger och besvär.
Var glad och nöjd för vet du vad,
En Björntjänst gör ju ingen glad,
Var nöjd med livet som vi lever här.

4.

Nyss så träffade jag en krokodil
som körde runt i en bil.
Han var så tjock och fet
och blåste i trumpet.
Men bilen var för trång
och svansen var för lång.
Så den fick ligga på ett litet flak där bak.

5.

Han hävdar han är vacker, smart och strong
Fast han kan inte tugga bubbelgum och gå på en gång
IQ kan räkna upp till hundra
IQ kan A B C
IQ en kille att beundra
Han tror han är en sexatlet, en stålkommet
Muskelknuttar ska åka båge
Bära hästsvans och jobba som vakt i någon dörr *Magnus Uggla*

6.

Solen gick ner som på beställning, det hade inte
varit samma sak om den sken
där vi gick i sjöar som vattenpölar med våra kängor och
smala ben
Tänk om kaféet inte stängt så tidigt den kvällen
Tänk om klockan tagit samma vägar som vi
när vi gick på tomma, blöta gator där historierna flög förbi
Och allt som vi sa då
Tänk att man kunde säga så
Vi gick bland gårdar, hus, affärer och skjul
och allt var så konstigt
men förbannat kul
Det kunde ha varit nån annan
Men det var jag *Lars Winnerbäck*

7.

Det verkar så lätt, att bara stöta på.
Ja, det är alla människors rätt, att bara göra så.
Men det är så svårt att säga till nån, vad man egentligen tycker
och tänker om nån. Det blir mest en massa prat, om plugget
och pop och bio såklart.

Chours:

Jag vill känna din kropp emot min, Höra pulsen slå.
Din mun tätt emot min, Hjärtat snabbar på.
Jag ser på dig, och du ser på mig.
Och jag säger, Ja ja Jag vill ha dig.
Jag vill känna din kropp emot min ...

Gyllene Tider

8.

Jag har aldrig slutat tro
Att efter varje natt väntar gryningen
Fast jag inte kan förstå
Så finns det tid för skratt när jag börjar om igen

Känner doften från en stilla ocean
Plötsligt står jag i en levande orkan

Jag är fångad av en stormvind
Fast för dig
Ingenting kan hindra mig
När det blåser i mitt hjärta
Fångad av en stormvind
Natt och dag
Här finns bara du och jag
Och det ljus som himlen lämnat kvar

Carola

9.

Du har då aldrig trott på tårar,
det passar inte för en karl
Om man är över femton vårar
finns inga känslor kvar.
Kan du förstå två våta kinder,
de torkar lika snabbt igen
Man rår ej för att tårar rinner,
när man har mist sin vän.
Jag vill ha en egen måne, jag kan åka till
Där jag kan glömma att du lämnat mig
Jag kan sitta på min måne och göra vad jag vill
Där stannar jag tills allting ordnat sig.

Ted Gärdestad

KARAKTÄRSORD

Polis

Tv-hallå

Nyhetsankare

Meteorolog

Flygvärdinna

Reseledare

Barnprogramledare

Försäljare

Sportkommentator

Politiker

Präst/pastor

Psykolog

Operasångerska

Allsångsledare

Rappare

MENINGAR TILL "SÄG DET MED EN KÄNSLA"

Imorgon kommer mormor.

Vad önskar du dig i julklapp?

Hur många valpar fick din hund?

Vad snygg du är idag!

Har du nya skor?

Bussen kommer om tio minuter.

Faster Anette fastnade med kjolen i bildörren.

Glada skator skrattar högst.

Här var det tomt och tyst.

Jag ser ingen blå elefant.

Luke Skywalker glömde ta på sig kalsonger innan han gick.

Stålmannen åt corn flakes till frukost.

Jordgubbsglass med ketchup vill jag ha!

Glöm inte ta med dig dina målvaktshandskar till träningen.

Jag ska bli biodlare när jag blir stor.

Vilka fantastiska ögon du har!

Det är härligt när du ler.

Ta det lugnt; stressa inte.

Men vad gör du här?

Nu kommer du för sent igen!

OSÄLJBARA VAROR

En brun banan

En äppelskrutt

En använd pappersservett

Ett trasigt hårspänne

Omaska strumpor

Fem trasiga gummiband

Ett tuggat tuggummi

Ett utgången presentkort

En avbruten nyckel

En bok som saknar sista kapitlet

En mobiltelefon med trasig pekskärm

Ett trasigt tangentbord

Ett hoptejpatt tenniserack

En öronlös mugg

En trasig t-tröja

En kikare med sprucket glas

Glasögon utan skalmar

En halt pall/stol

En skaftlös osthyvel

En burk med gamla mjölkötänder

Ett trasigt gosdjur

En lampa med avklippt sladd

En tv utan fungerande ljud

En knapplös skjorta

En cykel utan sadel

En trasig klocka

Pumps med avbruten klack

En använd bussbiljett

En halväten macka

En glasspinne

En rostig spik

SYNONYMORD

Gråta	Näsa
Skratta	Man
Fantastisk	Häst
Tjej	Hund
Gräslig	Elak
Bil	God
Hus	Pojke
Mesig	Barn
Man	Dass
Tala	Kvinna
Galen	Vänlig
Stor	Liten
Sko	Normal
Pengar	Mat
Vandra	Kaxig
Rusa	

ÄMNEN ATT TALA OM

En otäck båtfärd

När jag mötte Christer Fuglesang

Om hur min lärare missade avslutningen

Så lyckades jag lura min syster/bror att ge mig allt sitt lördagsgodis

När åskan slog ner i vår dator

Så lyckades jag komma in utan biljett på konserten med ...

Därför fick jag vara med i Allsång på Skansen

Min dag som super Mario

Så gick det till när min morfar/farfar fastnade med foten i toastolen

Därför har jag bara en stortå

Mitt möte med Idol-juryn

När jag hittade en väska med 100 000 kronor

När jag badade tillsammans med kronprinsessan Viktoria och prins Daniel

När jag delade en hamburgare med statsministern

När min mamma/pappa spolade ner grannens post

Därför blev min kompis inlåst i en BajaMaja

När jag sjöng karaoke på flygplatsen i Turkiet

Därför praoade jag hos Sveriges mästarkock

När jag matförgiftade alla i klassen utom ...

När min familj åkte på skidsemester i öknen

ARGUMENT

Det är dyrt

Det är miljövänligt

Det drabbar de svaga

Trivseln ökar

Kvaliteten kommer att bli bättre

Människors hälsa försämras

Stora hälsovinster

Det skadar vårt närområde

Miljön påverkas negativt

Stor klimatpåverkan

Förslaget är orättvist

Tiden räcker inte till

Livet blir bättre

Livet blirsämre

Många/alla kommer att få det sämre

Många/alla kommer att få det bättre

Det kommer att bli mer rättvist

Alla/många kommer få mer pengar i plånboken

Det sparar mycket pengar

Rättvisan ökar

Skillnaderna blir mindre

Det kommer att göra stor skillnad

ÄMNINGEN ATT GE INSTRUKTIONER OM

Hur man bakar äppelpaj/bröd/chokladbollar ...

Så här använder du en hårfön

Så här går det till när du kommer till flygplatsen

Så här ryktar du en häst

Förberedelser inför att vara hockeymålvakt

Så här lägger du om ett sår

Så här behandlar du löss

Så här lagar du köttbullar

Så här fungerar en gräsklippare

Hur man odlar potatis

Så här slår man in en julklapp

Så här byter man blöjor på en bebis

Packa ryggsäcken för en långvandring

Så här slår man upp ett tält

Hur man använder en kamera

Hur man syr ett pennfodral

Så fungerar en tvättmaskin

Hur bäddar man en säng

Att lära sig cykla, åka skateboard, wakeboard, vindsurfa ...

Så gräddar man pannkakor

Villainbrott på Getterön

En familj på Getterön utanför Varberg drabbades av ett villainbrott på lördagskvällen

Familjen hade varit borta från sitt hus under kvällen och upptäckte att någon brutit sig in när de kom hem vid midnatt. Efter närmare kontroll visade det sig att tjuven hade fått med sig en bärbar dator och kontanter.

Halland Nyheter 10 juli 2011

Fotboll slutade med misshandel

Fotbollsspelet urartade och det slutade med att en 15-åring blev misshandlad. Nu döms den 17-årige gärningsmannen till samhällstjänst. Han ska även betala skadestånd till offret.

Ett tiotal ungdomar spelade fotboll i Smedjebacken när misshandeln inträffade. Offret ska enligt gärningsmannen, ha brutit mot spelets regler. 17-åringen blev arg och knuffade omkull pojken och gav honom även ett knytnävsslag under ögat. 15-åringen fick lindriga skador på kinden och näsan.

Nu har 17-åringen dömts av Falu tingsrätt. Då misshandeln var lindrig dömdes han till 20 timmars samhällstjänst och ska även betala 5 500 kronor i skadestånd till offret.

Emma Pilblad Dalarnas Tidning

Den första skräpboten

Den första (?) skräp boten har skrivits ut. Strax före midnatt på måndagskvällen sparkade en ung man på en glasflaska som gick sönder. Det skedde på Gamla Stadens torg i Lidköping mitt framför ögonen på ett par poliser, berättar Lidköpingsnytt.nu. Då hade den nya lagen om förbud mot nedskräpning, som gäller från den 10 juli, varit i kraft i ett dygn. Böterna för att skräpa ned är 800 kronor.

TT

Tågresenärer fick kliva av

Resenärer fick stiga av tåget och ta bussen när ett fel på motorn orsakade stopp på måndagsförmiddagen.

Ett Vättertåg på sträckan Borås-Göteborg stannade vid halvtio-tiden vid Mölndals övre station. Ett maskinfel upptäcktes på tågmotorn. Passagerarna som evakuerades, fick kliva av och promenera till Mölndals bro för vidare buss in till Göteborgs central. Efter en timme kunde tåget bogseras bort från spåret. Enligt Västtrafiks pressjour har inte stoppat orsakat några övriga tågförseningar.

Göteborgs Posten

Tung baby född i Texas

En baby på 7,3 kilo har fötts på ett sjukhus i Texas.

Pojken föddes med hjälp av kejsarsnitt och vägde 1,8 kilo mer än läkarna förutspått.

– Vi är överväldigade. Mycket av babykläderna vi har köpt till honom måste vi lämna tillbaka. de är redan för små, säger mamman.

Sjukhuset har svårt att utrusta honom. BB-avdelningen har inga tillräckligt stora blöjor som passar. Mamman fick diabetes under graviditeten vilket bidragit till att pojken blev stor.

TT-APF

Kalsonger röjde stortjuv Göteborg

Drygt 50 dyrbara märkeskalsonger stals i en sportbutik i Karlstad.

Personalen upptäckte snart att kalsongerna låg ute till försäljning på nätet och kontaktade polisen. Spåren ledde till en kvinnas lägenhet som visade sig vara fylld med stöldgods. Där fanns sju kristallkronor, elgrillar, tapetrullar, en plasma-tv, kläder och ett rattlås. Där fanns också de stulna märkeskalsongerna. Enbart dessa var värda 15 000 kronor, skriver Nya Wermlands-Tidningen. *TT*

Strömlöst efter åska

Vansbro

Ett kraftigt åskväder över Dalarna orsakade på tisdagen strömavbrott. Omkring 10 000 av Fortums elabonnenter i områdena Vansbro, Malung och Sälen blev utan el. Ännu vid lunchtid var nära 6000 hushåll utan ström, men Fortum räknar med att felen ska vara avhjälpta under eftermiddagen. *TT*

Kläder för 300 000 byte vid inbrott

Märkeskläder till ett värde av 300 000 kronor stals natten till måndagen vid ett inbrott i en butik i centrala Göteborg, enligt polisen i Västra Götaland.

Larmet om inbrottet nådde polisen strax före halv ett, och bara några minuter efteråt kom även ett larm från Universeum.

- Det är oklart vad som har stulits där, men det är i varje fall inga djur, säger Ulf Lörstad, biträdande länsvakthavande polisbefäl.

Ingen misstänkt har gripits. *TT*

Scouter uppmanas till vaccinering

38 000 scouter från 150 länder samlas snart för en jamboree utanför Kristianstad. ett utbrott av mässling är det största hotet mot lägret enligt sjukvårdsansvariga, som uppmanar alla deltagare att vaccinera sig. *TT*

Yxman rånade kvinna på hund

En 27-årig man i Kristianstad döms till ett år och två månaders fängelse för rån och utpressningsförsök. Mannen dök upp hos en kvinna med en yxa för att inkassera en skuld, skriver Kristianstadsbladet. *TT*

Kanoter kapsejsade utanför Hästholmen

Under måndagsförmiddagen föll ett antal personer i vattnet utanför Hästholmen. Anledningen var att deras kanoter hade kapsejsat. Ett larm inkom av den anledningen till Sjö- räddningssällskapet. Men i samband med att räddningsstyrkorna skulle lämna kaj fick de samtidigt veta att en privatbåt hjälpt de nödställda som nu var upptagna och välbehållna.

Motala och Vadsten tidning 14 juli 2011

Varor för 50 000 stulna vid kioskinbrott

Kiosken vid gamla busstationen i Motala har haft inbrott.

Natten till onsdag hade någon eller några brutit sig in i kiosken genom att bryta sönder galler och hänglås. Inne i butiken hade stulits cigaretter och annan tobak för tusentals kronor. Den eller de hade även stulit tv:n och radion. sammanlagt saknas varor och inredning till ett värde av 50 000 kronor.

Motala och Vadsten tidning

Älgolycka var bedrägeri

Mannen anmälde skadan till sitt försäkringsbolag som en viltolycka, men i själva verket hade han kört sönder bilen på en bana. Nu straffas han för bedrägeriet.

Den 40-årige dalslänningen anmälde till sitt försäkringsbolag att han hade fått en skada på sin bil i samband med en älgolycka. Men det visade sig vara en skada som uppstått när mannen kört sin bil på en bana och det skulle försäkringen inte täcka. Han fick ut 101 000 kronor för skadan, men får nu istället ett straff-föreläggande på samma summa. Det betraktas som ett bedrägeri mot försäkringsbolaget. Bohuslänningen

Åtalas för telefonstöld

Borås

En man i 50-årsåldern åtalas för att ha stulit en mobiltelefon från ett omklädningsrum. Det var i början av juli som mannen ska ha tagit en iPhone från omklädningsrummet i en träningslokal i Borås. Telefonen var värd runt 7000 kronor. *Borås Tidning*

Stulen moped brann på Ekhagen

Notiser, 5 juli Zoobutiken Djurmagasinet på Bangårdsgatan i Jönköping har haft inbrott under natten. Gärningsmannen har rört om i butiken men det är ännu oklart om någonting stulits. *Jönköpingsnytt*

K-märkt villa förstörd i brand

En stor, k-märkt trävilla på Lovön utanför Stockholm förstördes i en brand natten till måndagen. Ingen människa skadades; en person som hade till uppgift att se till huset tog sig ut på egen hand, enligt stationsbefälet Kjell Hellström på Västerortspolisen. Han beskriver huset som flera våningar högt. I anslutning till villan fanns enligt polisen även ett stall där flera hästar fanns när branden utbröt

– Men även djuren har klarat sig. Stockholm

TT

Stal ur klädinsamlingar

Strax före midnatt stoppade polisen en skåpbil full med säckar med kläder. Två män greps på platsen.

23:52 larmades polisen av en väktare som sett en skåpbil uppträda misstänkt på Kockumsvägen i Kallinge.

Omkring 50 minuter senare stoppades bilen av en polispatrull som fått syn på den. I bilen anträffades flera säckar med kläder, vilka misstänks komma från klädinsamlingar tillhörande diverse hjälporganisationer.

De två manliga passagerarna, 21 och 30 år gamla, greps misstänkta för stöld alternativt häleri. *BlekingeLänsTidning*

Veteranbilar för miljoner upp i rök

Sunne

Ett 20-tal veteranbilar förstördes i en brand på söndagen i Stöpafor i Värmland. Värdet på fordonen kan ha uppgått till tio miljoner kronor, skriver Värmlands Folkblad.

Branden tros enligt polisen ha börjat i en husvagn i byggnaden. På grund av explosionsrisken från de gasflaskor som fanns i lokalen var det svårt för brandkåren att snabbt kunna släcka elden. Ägaren blev lindrigt brandskadad när han försökte att rädda sina dyrgripar. *TT*

Tjuv kapade horn för potensen

Den uppstoppade noshörningen på Naturhistoriska museet i Göteborg är blott en skugga av sitt forna, imponerande jag. Tjuvar har stulit hornet, det som gör en noshörning till en noshörning.

Stölden skedde i lördags, när någon bröt sig in i montern, sågade av hornet och försvann. Inget annat stals.

Noshörninghorn är oerhört värdefullt, inte minst bland dem som hävdar att malt horn är bra för potensen.

Flera museer har drabbats av liknande stölder.

Göteborg TT

Falskt larm i Ala

Ala

Brandkåren fick på måndagseftermiddagen bege sig till Fjäle gård i Ala.

De som ringde till räddningstjänsten hade sett en brand en bit bort och blivit oroliga.

En stubbe stod i lågor, och man misstänkte gräsbrand.

När brandkåren kom till platsen kunde de dock konstatera att det var markägaren som eldade, och att allt var under kontroll.

belagotland.se

"Nödraket" var grilleld

PITEÅ

Larm kom på vid 23.30-tiden på söndagskvällen om att en nödraket avfyrats någonstans i Piteå skärgård i riktning mot Bondökallarna. Söräddningen ryckte ut och sökte under stora delar av natten, utan att hitta vare sig nödställda, kapsejsade båtar eller någon som av misstag avfyrat någon raket.

- Vi pratade med några sällskap, bland annat på Stenskär, för att höra om de sett något men ingen hade några iakttagelser att bidra med, berättar Hansi Gelter, som deltog i räddningsaktionen.

- Däremot berättade de att de tidigare haft en ganska stor grilleld och det måste vara det som orsakat larmet, konstaterar Gelter.

PiteåTidning

Försökte bryta sig in i bostad

Tidigt på tisdagsmorgonen sågs två män klättra över ett staket in till en bostad. Polisen grep båda personerna som nu misstänks för stöld.

Det var en joggare som upptäckte vad männen höll på med. När polisen kom till platsen försökte en av männen komma undan på cykel. Han lyckades dock inte fly.

De båda personerna greps misstänkta för stöld och enligt polisen kan de sättas i samband med andra stölder i området.

Elfsborgs läns Allehanda

Ambulanspersonal fastnade med hissen

KALMAR

När ambulanspersonal skulle föra ut en patient från ett lägenhetshus till ambulansen på fredagskvällen slutade hissen plötsligt fungera.

Hissen stannade på ett av våningsplanen mellan det där patienten hämtats och marknivå. Ambulanspersonalen kunde kliva av på den våning där hissen stannat, men baren var för stor för att kunna bäras ned för trapporna, och man fick hjälpa patienten ned för trapporna utan den.

Barometern

Orädd 72-åring ensam-seglar till USA

Sven Yrvind, 72, räds inte naturelement och ensamhet. Med sin egenhändigt byggda segelbåt ska han korsa Atlanten. Till att börja med drar han båten på släp till Irland – om en vecka är det dags för sjösättning.

TT

Kilovis med knark i kista

I en dubbelbottnad antik träkista från Sydafrika försökte någon föra in 7,5 kilo marijuana i Norge. Fyndet gjordes på flygplatsen Gardermoen i början av september och har lett till gripandet av två västafrikaner.

TT

Skola utrymd efter misstänkt brand

Hässelby Villastads skola i västra Stockholm utrymdes på onsdagsförmiddagen efter larm om rökutveckling.

Den första enheten från Storstockholms brandförsvaret som kom fram såg inga direkta tecken på brand, enligt räddningscentralen. Ingen person uppges ha skadats vid händelsen. Skolan har cirka 900 elever, från förskola till nionde klass.

Stockholm TT

Krokodiler på rymmen i semesterparadis

En intensiv jakt på förrymda krokodiler pågår i den thailändska semesterorten Pattaya.

Jakten inleddes sedan en stor mängd kräldjur tagit sig ut från djur- och reptilparken Million Years Stone Park i söndags.

Enligt talesmannen Suthawuth Temthab har man redan fångat in över 20 rymlingar – vissa så stora att de behövde bäras av sex män.

Massrymningen inträffade sedan kraftiga regn orsakat ett lerskred intill anläggningen som skryter med att hysa Thailands ”största antal saltvattenkrokodiler” och andra exotiska djur.

TT

Tyskar köper kofjärt på burk

Kofjärt på burk. Låter det konstigt? I Tyskland har burkarna blivit en succé, för 50 kronor styck.

Doften av jordbruk och landsbygd är svåråtkomlig i storstaden. I Tyskland har företaget Stallduft försökt lösa detta genom att sälja lukterna på burk. Luften i burkarna kommer från stall, fyllda av hö och kor som fisit ikapp. En burk kostar 6 euro, ungefär 50 kronor.

”Sätt näsan mot burken och ta av locket för en autentisk doft av landet”, står det i reklamen.

– Vi planerar andra dofter som häst, halm, grisar och gödsel. Men de flesta saknar doften av kor på landet, säger Daniella Dorrer som designat produkten till Metro London.

Metro Publicerad 2011-03-04 16:40

Bötfälld för 55 barn i minibuss

En 53-årig skolbusschaufför i Nordvästprovin- sen i Sydafrika har bötfällts med motsvarande en månadslön – 2 500 rand – efter att ha ertappats med 55 barn inklämda i en minibuss med plats för 15 personer. *TT*

Herrelös båt har orsakat sökpådrag

Sjöräddningshelikopter och minst fyra båtar söker just nu efter en eller fler personer som befaras ha ramlat i vattnet från en eka. Båten hittades tom, med ljummen motor, utanför Draget i Kungsbackafjorden. *TT*